

Posnemanje mleka.

(Dalje.)

Drugi način, pri katerem dobimo sladko smetano, je pa sledeči: Takoj po molžnji precedimo mleko v 30 do 60 cm visoke posode iz zacinjene železne pločevine z vsebino 20 do 50 litrov. Te posode postavimo v večjo posodo (korito ali čeber) napolnjeno z mrzlo vodo. Da bo voda ves čas, ko se nabira smetana (to je 12 do 24 ur), enako mrzla, ji pridemo ledu. Voda mora namreč imeti plus 3 do plus 4 stopinje Celzija ter stati dva prsta pod robom mlečne posode. Mlečna posoda pa mora biti polna do vrha.

Ako nimamo za hlajenje vode ledu, si lahko pomagamo s tekočo vodo vodovoda, seveda le tedaj, če nimamo vodovodne pipe v mlečni shrambi. Pustimo namreč teči vodo iz pipe neprenehoma v korito ali čeber, kjer stojijo posode z mlekom, ali skrbeti moramo za tolikšen odtok vode, kakršen je pritok, ker moramo strogo paziti, da voda ne sega ne višje ne nižje kakor dva prsta pod rob posod.

Iz navedenega razvidimo, kako pridobimo kislino in sladko smetano. Predvsem pa je potrebna snaga vseposod. Snažna molžnja, snažne posode, snažna in zračna shramba in kar je tudi sila važno: primerna temperatura v shrambi. Nazadnje morajo imeti odgovarjajoče latvice mir in konečno zadeti moramo pravi čas za posnemanje. Samo ne čakati, da se napravi kosmat kožuh.

Pri posnemanju s separatorjem (posnemalnikom) se pa moramo ravnati do pičice natančno po navodilu, ki je priloženo vsakemu stroju.

Prednost posnemanja s posnemalnikom je ta, da dobimo sladko smetano

in ostane sladko mleko. To se da s pridom uporabiti prav povsod, za rejo telet, pujskov in kuretnine. Pa ne samo za živali! Tudi za ljudi je posneto mleko polnovredno hranilo. Saj mu ne manjka drugo ko maščoba, ki pa ni najvažnejša sestavina mleka in si manjkajočo maščobo lahko nadomestimo drugod.

Gospodinje! Ravnajte se pri posnemanju mleka po tem navodilu, da boste imele res prvovrstno smetano za dom, za medenje in predvsem za prodajo. Pa le dobro, snažno blago gre v denar! Morda ste že to same poskusile ali tudi same videle na trgu, kako se prerivajo mestne gospodinje krog enega ali drugega lonca s smetano, ker je hoče vsaka kupiti eno ali več meric, medtem ko stoji celo dolga vrsta loncev brez kupovalk. Snažno, okusno in mastno blago privabi cel roj kupovalk in te si kaj rade zapomnijo dobre in še rajši slabe firme.

Zato posvečajte dovolj pozornosti mleku in mlečnim proizvodom, ker se ti, če so prvovrstni, še najlažje spravijo v denar.

Same snažne, prinesite v snažnih posodah dobro blago. Samo se priporoča in le v vašo korist.

(O zorenju smetane in medenju pa drugič.)

Kje so se dosedaj vršili gospodinjski tečaji?

Gospodinjsko-nadaljevalni tečaji v Dravski banovini so se vršili od leta 1929 do leta 1930 v sledečih krajih: Celje okoliška šola, Celje šolske sestre, Čemšenik, Čentiba pri Dolnji Lendavi, Črešnjevce, Domžale, Gorje pri Bledu, Grahovo pri Cerknici, Gabrk nad Škofjo-Loko, Hum pri Ormožu, Jevnica pri Kresnicah, Kamnica pri Mariboru, Krčevina pri Mariboru, Ljubčna pri Celju, Log pri Brezovici, Makole, Maribor, Moste pri Ljubljani, Obrež pri Središču ob Dravi, Ormož, Pernice nad Muto, Pe-

trovče, Planina pri Rakeku, Sodražica, Sv. Lenart v Slov. goricah, Sv. Križ nad Mariborom, Sv. Ana v Slov. goricah, Sv. Jurij ob južni železnici, Sv. Križ pri Rogaski Slatini, Sv. Peter pri Mariboru, Šmartno v Rožni dolini, Stopiče pri Novem mestu, Slovenska Bistrica, Teharje, Trzin, Vojnik, Vuzenica, Valta vas, Trbovlje, Zagorje, Zidanmost, Žiri, Stična, Sela pri Kamniku, Kapele pri Brežcah, Tinje na Pohorju, Frankolovo, Nova Štifta pri Gornjemgradu, Hajdina pri Ptuj, Križe pri Trzinu, Donačka gora pri Rogatcu, Dolenja vas pri Ribnici, Moravče, Sv. Lovrenc na Dolenjskem, Dol pri Hrastniku, Ptuj, Tinje, Ambrus pri Zagradcu, Rateče-Planica pri Kranjski gori, Cerklje ob Krki, Laško, Črnomelj, Murska Sobota, Kočevska Reka, Št. Ilj pri Velenju in Velenje.

Dekleta in žene, ki so se v teh krajih udeležile tečajev, naj na vsak način letos nabavijo »Gospodinjski koledar«. Samo s pomočjo tega koledarja bodo namreč lahko vršile to, kar so se na tečaju učile. Pošljite v pismu znak za 10 Din, pa dobite koledar.

Kako dobiš »Gospodinjski koledar« zastonj?

Pridobi tri nove naročnike za »Slovenskega gospodarja« ali za »Nedeljoe«, pa dobiš koledar zastonj.

Samo sedem jajc stane

»Gospodinjski koledar« pa ga še toliko naših gospodinj nima! Za sedem jajc dobiš 10 Din, te daš v pismo, oziroma kupiš 10 znakov za 1 Din in pošlješ na naslov Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Gospodinja, imaš 30 lepih jabolok?

Če jih imaš, prodaj jih, za teh 10 Din si pa kupi »Gospodinjski koledar« ki ga dobiš takoj, ko pošlješ 10 Din ali v znakah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

5 litrov mleka

pa dobiš »Gospodinjski koledar« ki ti bo ravno pri mlekarstvu služil celo leto! Gospodinja, ne pomišljaj! Pošlji 10 Din ali v znakah, da dobiš lepo vezan »Gospodinjski koledar«, Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Katero sliko so v »Gospodinjskem koledarju«

1. Naslovna slika kaže slovensko dekle s Koroškega.

Čudni odgovori.

Pruski kralj Fridrik Veliki je silno ljubil visoko raščene vojake. V svojo telesno stražo je prejemal samo velikane in tem se je godilo jako dobro. Kralj ni gledal na to, kakšne narodnosti ali državne pripadnosti je bil kak vojak telesne straže, le velik je moral biti. Če so sprejeli kakega novince, si ga je kralj pri vsakoletni paradi natančno ogledal in mu je stavil rečno tale vprašanja:

»Koliko si star?«

»Kako dolgo že služiš v moji telesni straži?«

»Ali sta plača in ravnanje predpostavljeneh v redu?«

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvaških pradedov.

II. POGlavJE.

V letih, ko se je pripravljala zadnja kmečka vstaja, je štela pilštajnska župnija 19 podružnih cerkev. K Pilštajnu so spadale tedaj še tudi tele fare: Kozje, Buče, Olimje, Prevorje in Zagorje.

Zgorajni zgodovinski podatki nam povedo, da je bila šentmihelska nedelja na Pilštajnu, ko so obhajali farnega patrona sv. Mihaela leta 1571, izredno dobro obiskano cerkveno slavlje. To nedeljo so prihiteli verniki k slovesni službi božji iz območja vseh podružnic in se je nabralo ljudstva, da ni bila premajhna samo farna hiša božja, da celo trg.

Kjub dejstvu, da sta dičila Pilštajn dva lepa ter velika grada, trška naselbina ni bila razsežna, ker tudi ni mogla biti radi ozke lege na grebenu. Pač pa je bilo v trgu nekaj prav čednih in za te-

4 danje razmere lepih in v denarnem oziru dobro podkovanih hiš. Pilštajn je bil središče cele Bistriške doline v cerkvenem ter vsakem oziru in kar se tiče trgovanja z živino. Na zelo stare trške pilštajnske pravice nas spominja še danes pranger nad rotovžem.

Po sv. maši so imeli trški ter okoliški krčmarji preko glave opravka in tudi lep zaslužek jim je zapustila proslava farnega zaščitnika. Kmetje so jedli ter pili po gostilnah, se pogovarjali in izmenjavali med seboj novice. Ta dan se je zvedelo na Pilštajnu toliko kakor celo leto ne. Moški so prišli v svojih pogovorih o letini, živini ter sejmihi kmalu na politiko o stari pravdi in so kar migali iz pekoče radovednosti z ušesi, ako je znal kateri glede tega vprašanja povedati kaj novega in kar je cikalo na škodo gospode. Šmihelska nedelja je bila dan za starega enooklega Belakovega Andreja, ki je znal dražiti s svojimi novostmi ušesa in žepe radovednežev. Po vseh krčmah je kramal s pripovedovanjem o Tahovih grozodejstvih, ki so že obrodila javne nasilne punde med junaškimi hrvaškimi kmeti. Za Hrvati se bodo

2. Gospodinjski tečaj v Zidanem mostu.
3. Dekleta pri pranju — gospodinjski tečaj č. šolskih sester v Mariboru 1931.
4. Dekleta v kuhinji — gospodinjski tečaj v Celju.
5. Dekliška zveza slovenskih deklet v Zagrebu.
6. Gospodinjski tečaj Obrež pri Središču.
7. Gospodinjsko-nadaljevalna šola v Slovenski Bistrici.
8. Dekleta na vrtu — gospodinjski tečaj pri č. šolskih sestrah v Mariboru.

Udeležence teh tečajev še menda nimajo vse »Gospodinjskega koledarja«. Pošljite znak za 10 Din v pismu na Tiskarno sv. Cirila v Mariboru.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 16. januarja 1932 so pripeljali špeharji 183 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10 do 12 Din, špeh 11 do 14 Din. Kmetje so pripeljali 7 voz sena po 75 do 85 Din, 1 otave po 75 Din, 3 slame po 65 do 70 Din, 3 voze krompirja po 1 do 1.50, 2 čebule po 5—6 D. (česen 10 do 16), 28 vreč zelja (glave) 2—3 D. Rž 1.50, ječmen 1.50, oves 1.25—1.50, koruza 1—1.50, proso 1.50—2, ajda 1.50, ajdovo pšeno 4.50—5, fižol 2—2.50. Kokoš 25—35, piščanči 25—35, raca 18—25, gos 50—75, puran 60—85. Čeli orehi 5—6, luščeni 16—20. Hren 12—14, kisl zelje 3—4, repa 2. Radič 12—14, jabolka 2.50—3. Mleko 2—3, smetana 10—12, surovo maslo 14—32. Jajca 1—1.50, med 14—20, suhe slive 8—12 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na sejmu 12. januarja je bilo prignanih: 12 konjev, 11 bikov, 71 volov, 261 krav in 9 telet. Skupaj 364 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: Debeli voli, 1 kg žive teže 4—4.50, poldebeli voli 3—3.50, plemenski voli 2.50—3.75, bikji za klanje 2.50—3.50, klavne krave debele 2.50—4, plemenske krave 2.50—3, krave za klobasarje 1.25—1.75, molzne krave 2.50—3.50, breje krave 2.50—3.50, mlada živina 2.75—4.50. Prodanih je bilo 233 komadov.

Mariborski svinjski sejem z dne 15. I. 1932. Na svinjski sejmu dne 15. t. m. je bilo pripeljanih 75 svinj, cene so bile sledeče: mladi

prašiči 7—9 tednov stari komad 80 do 100 Din, 3—4 mesece 250 do 200 Din, 5—7 mesecev 350 do 400 Din, 8—10 mesecev 450 do 500 Din, 1 leto 600 do 700 Din, 1 kg žive teže 6 do 7 Din, 1 kg mrtve teže 8.50 do 9.50 Din. Prodanih je bilo 43 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso, I. vrste 1 kg 10—12, volovsko meso II vrste 7—8, Meso od bikov, krav, telic 4—6, telečje meso I vrste 12—14, telečje meso II. vrste 8—10, svinjsko meso sveže 10—16 Din.

*

Izseljevanje brezposelnih proti severu in jugu.

Pred dnevi se je doigralo v newyorški luki nekaj izrednega. 40 oseb se je vkrcalo v čoln, da se popeljejo na Labrador, polotok čisto v severni Kanadi.

Časnikar je vprašal izseljence, kaj za božjo voljo nameravajo početi na z večnim ledom pokritim Labradorju? Ljudje so pa čisto resno zatrjevali, da se nameravajo tamkaj naseliti.

»Tamkaj so vendar le pragozdovi, led ter sneg,« jim je zatrjeval časnikar.

»Resnica«, so mu pritrjevali izseljenci, »in poleg ledu še samota in zapuščenost. Pa ravno to iščemo in bomo veseli, ako nas ne bo nikdo več v življenju motil.«

Časnikar je povpraševal, kaj da je vzrok, da bežijo pred svetom?

»Glejte,« so mu odgovorili, »že eno leto smo brez dela in zagotavlja nam, da bo trajala neznozna brezposelnost še nekaj let. Prav od nikoder se ne bliža upanje na ublažitev brezposelnosti. Mi smo krepki ljudje in nočemo, da bi pomrli od brezposelnosti.«

Čoln je odjadril in je med tem že gotovo dosegel zaželjen cilj.

Drugo poročilo nam pravi, da so se začeli ljudje izseljevati v smeri proti Spitzbergom in na druge otoke v območju severnega tečaja. Posebno Angleži in Švedi hite v pokrajine večne zime in se ne dajo odvrniti kljub dej-

stvu, da sta na severu kralja: tema in led.

Začetkom novembra 1931 se je izselilo več salpeterskih delavcev iz južno-ameriške države Čile na otok Sv. Tomaža v Galopagos otočju. Otok Sv. Tomaža (v Tihem Oceanu med srednjo in južno Ameriko) je bil doslej oživiljen le od orjaških želv, a ima tudi sladko vodo. Izseljenci izjavljajo, da se ne bodo več vrnili v domovino, a tudi ne trpijo, da bi jim še kedo sledil v samoto.

Iz navedenih slučajev izselitve je razvidno dejstvo, da hoče danes toliko ljudi radi brezposelnosti obrniti civilizaciji hrbet in pričeti svojo srečo na čisto nedotaknjeni zemlji.

Ljudje se ne morejo več izseljevati v gostejše naseljene ter obdelane pokrajine. Domače razmere jih silijo ven iz domovine, so se pač zaleteli v kraje, ki še niso last nikogar in kjer ni izžemanja ubogega trpina od strani brezsrčnega in za ljubezen do bližnjega gluhega kapitalizma. Ta beg v neobljudene kraje in pokrajine prikriva poseben ter globok pomen za današnjo — popolnoma zmedeno dobo!

*

Šrošnjevca pri Slov. Bistrici. Tukajšnje Prosvetno društvo vlijudno vabi na prireditve igre »Veriga«, katero vprizorijo naši igralci na zadnjo predpustno nedeljo, to je dne 7. februarja, popoldne po večernicah. Vabimo tudi naše prijatelje iz sosednih župnij. Ker pri našem dobrem ljudstvu tako primanjkuje denarja, je odbor odločil pobiranje prostovoljne vstopnine; kolikor si pač more vsak pritrgeti, toliko naj žrtvuje za društvo. Pristrčno objavljani vsi bližnji in daljni, premožni in revni, stari in mladi, da se razvedrite pri tej lepi igri!

gotovo kmalu oglasili Slovenjebistričani in potem bo zavrelo med vsemi slovenskimi kmeti, ki se bodo združili z že obstoječo hrvaško puntarsko kmečko zvezo. Da so ga za te vesele in upanje na boljšo bodočnost obetajoče novice kmetje napajali, je razumljivo samo po sebi. Kmalu popoldne se je že bil napil žolna, da je razsajal, imel opravka s trškimi beriči in nočil v občinskem zaporu.

Dolgi Grobinov Filip iz Buč je pripovedoval, da je bil v Kapelah pri Brežicah na sejmu. Videl in slišal je tamkaj slepega Hrvata, ki je pripovedoval še vse nekaj bolj strašnega o grozodejstvih ter pokvarjenosti hrvaške grajske gospode nego pijani Belak. Sejmarji so pustili živino in trgovino ter poslušali slepca, ki je strašno zgedal. Razlagal jim je, kaj so že dosegli Hrvati v borbi za staro pravdo in da bo treba tudi slovenskemu kmetu seči po kosu ter cepcu. On ni prav razumel vsega, kar je kričal Hrvat, ker je bil predalet proč radi gneče. Ve pa, da roma slepi mož od kraja do kraja peš in da hoče celo v Gradec, kjer bo tožil graščaka, ki ga je oslepil. Vsi so želeli, da bi bil

slepi trpin danes med njimi, ko jih je toliko zbranih, da bi slišali kaj in kako je v resnici s hrvaškimi puntom.

Takile razburljivi pomenki in še dober vinček sta poslušalce podkorajžila toliko, da bi bili koj pripravljani, udariti na to vražje brezvestno in po volčje podivjano in krvoločno gospodo.

Ženski spol se ni zmenil toliko za politiko, tega je le skrbelo, kaj bo z novo vero, v katero šunta in napeljava neznanec, ki se je vgnezdil pri cerkvi na Dobležičah. Skraja se je držal le grajskih, sedaj že lazi po kmetih. Njegovi nauki so tako bogokletni, da ne prizanaša s psovskami ne Mariji, ne svetnikom, ne sv. maši in najbolj pa blati rimskega papeža. Ljudje ga ne poslušajo radi, a iz hiše se ga ne upa nobeden pognati iz bojazni pred valpetom ter beričem. Ker mu je neki nemški Luter: sv. maša, svetnik, Marija in papež, naj mu tudi ta da desetino, saj onih od graščine mu izročeni 10 kmetov krog Sv. Trojice v Dobležičah je priseglo, da ne bodo dali koroškemu bogokletniku niti enega žitnega zrna in niti za požirek vinskega mošta.

Nekoč so sprejeli v telesno stražo Francoza, ki je bil visok ter krasno raščen, ni pa razumel niti ene nemške besede. Radi izredno prikupljive zunanosti ga je poveljnik straže sprejel, povedal mu je pa, katera vprašanja stavlja kralj vsakemu novincu in mu je priporočal, naj se nauči odgovore čimprej na pamet in sicer naj odgovori na prvo vprašanje samo: 21 let, na drugo: Eno leto in na tretje: Oba.

Vojak se je brž naučil nemških odgovorov, saj so bili kratki.

Pri letni paradi je kralj pregledal tudi telesno stražo in si je dal pokazati novince, katerih dotlej še ni videl.